

Veřejné finance – 3. téma

Fiskální vztahy v rozpočtové soustavě v ČR, v rámci veřejného sektoru, finanční vazby na ostatní sektory

Fiskální vztahy v rozpočtové soustavě:

→ **nenávratné** - primárně (např. dotace; sankce atd.)

→ **návratné** (půjčky- krátkodobé, střednědobé)

a to:

→ **vertikální** (obousměrně - převažují ze shora dolů, tzn. dotace ze SR, ze státních fondů do rozpočtů a mimorozpočtových fondů obcí; krajů; z rozpočtu regionu – v ČR kraje do rozpočtu obcí; do rozpočtů veřejnoprávních organizací; placení sankce z rozpočtu obce do SR při porušení rozpočtové kázně apod.)

→ **horizontální** (dotace např. mezi rozpočty obcí; dotace mezi rozpočtem a mimorozpočtovým fondem: např. mezi SR a Státním fondem kultury (jsou četné), apod.)

Finanční vztahy na ostatní sektory (soukromý sektor), obyvatelstvo (vně rozpočtové soustavy):

→ nenávratné:

→ **daňové** (ost. sektory, obyvatelstvo jako poplatníci daní, příp. plátcí)

→ **transferové** – dotace ... (ost. sektory jako příjemci dotací, obyvatelstvo jako příjemce sociálních dávek atd.)

→ **vztahy SR na rozpočet EU; rozpočet NATO, rozpočet OSN a další** (když jsme členem nadnárodní organizace); podobně u obcí a krajů, jsou-li členem nadnárodní organizace územních samospráv

→ návratné:

→ **čerpání úvěru**, vč. od EIB; **emise obligací** → návratné příjmy nutno splatit

Finanční vztahy veřejnoprávních neziskových organizací - organizačních složek (O. S.), příspěvkových organizací (P. O.) na rozpočet zřizovatele (příslušnou kapitolu SR - podle zřizovatele; na rozpočet obce; rozpočet kraje – podle zřizovatele):

- **poskytnutí zálohy - dotace (O. S.)**
 - bankovní účet – povolí-li zřizovatel,
O. S. není účetní jednotkou!
- **příspěvek (P. O.; O. P. S.)**
- **vyúčtování zálohy (O. S.)**
- **odvod (P. O.)**
- **návratná finanční výpomoc** (časté mezi P. O.; mezi P. O. a zřizovatelem → oboustranné)

Neziskové veřejnoprávní organizace (i soukromoprávní) mají některé **daňové úlevy, osvobození** od placení daní → úprava příslušným daňovým zákonem.

Neziskové organizace – hospodaření:

→ „Ztráta“:

- **veřejnoprávní neziskové organizace - P. O.:**
→ **hradí organizace** → ze svého rezervního fondu, **v krajním případě i zřizovatel** (stát, obec, kraj) z výdajů své běžné části rozpočtu
- **soukromoprávní neziskové organizace:**
→ **organizace + zřizovatel** (zakladatel) → jiné zdroje krytí ztráty

Neziskové **veřejnoprávní organizace** – P. O. mohou být někdy i ziskové, zabezpečují-li ve vedlejší - hospodářské činnosti i tržní statky

→ kalkulace ceny: pokrýt náklady na produkci + zisk

→ **Zisk:**

veřejnoprávní neziskové organizace – P. O.:

→ **odvod do rozpočtu zřizovatele** (nebo jeho část)

→ **použití na financování neziskových činností**

Hospodaření příspěvkových organizací

- hospodaří podle svého **rozpočtu**
- **příjmy** → **tržby**, jejich součástí jsou uživatelské poplatky, příspěvek od zřizovatele atd.,
→ **nechávají si** je pro financování svých výdajů – nákladů → je pro ně charakteristický tzv. **netto rozpočtový způsob financování**
- hospodaří s prostředky svých peněžních fondů
- zabezpečení veřejných statků na neziskovém principu → uživatelské poplatky často nepokrývají ekonomicky nutnou výši nákladů → **P. O. nejsou finančně soběstačné** → **dostávají z rozpočtu zřizovatele finanční prostředky** → **příspěvek na provoz, příspěvek na investice** → **závazné ukazatele**
- peněžité dary od různých subjektů, včetně ze zahraničí nejsou časté

Příspěvková organizace může být i **odvodovou**:

→ její vlastní plánované tržby (výnosy) jsou vyšší než plánované náklady → je stanovený odvod jako závazný ukazatel rozpočtu (situace výjimečná);

X: skutečnost > plán → **zlepšený výsledek hospodaření** → **odvod** (nebo část) dle nařízení zřizovatele

→ zřizovatel určí **odvod z odpisů** P. O., když investiční zdroje P. O. jsou větší než jejich potřeba podle rozhodnutí zřizovatele (viz např. útlumový program, budoucí zrušení P. O.)

→ P. O. poruší rozpočtovou kázeň → sankce (viz zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů)

→ **odvod** **závazným ukazatelem rozpočtu**

X skutečnost hospodaření < plán → **zhoršený výsledek hospodaření** → P. O. musí použít rezervy v rezervním fondu; výjimečně pomůže zřizovatel

Závazné limity → stanoví zřizovatel:

- **příspěvek** → na “hlavní, tzn. neziskovou činnost“

- **na provoz** → tzn. běžný, neinvestiční, je-li možné tak **na jednotku výkonu**
 - **na investice** → tzn. kapitálový transfer
- **limit mzdových fondů** (viz předpisy o odměňování ve veřejném sektoru)
- **odvod z odpisů** – je-li nařízen při **rušení P. O.**
- **odvod ze zlepšeného výsledku hospodaření** apod. – je-li nařízen